

Miljö- & hälsoskyddsnämnden

Ärendenr: MHN-2021-1555-012

Verksamhetsberättelse delårsbokslut 2022 (långversion)

Innehållsförteckning

I	Viktiga händelser under 2022	4
2	Ekonomisk sammanfattning	5
3	Åtgärder för budget i balans	7
4	Mål och måloppfyllelse	8
5	Verksamhetsuppföljning	13
6	Internkontroll	19
7	Personaluppföljning	20
8	Redogörelse för övrigt miljöarbete	22
9	Framåtblick	23
10	Målbilaga	25
11	Bilaga över strategiska nyckeltal	28

I Viktiga händelser under 2022

- Resultatet av Nöjd Kund Index för 2021 redovisades i april 2022 och visar förbättringar inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens samtliga områden. Området Miljö- och hälsoskydd har uppnått det högsta uppnådda resultatet i Sverige. Området Livsmedel har även det uppnått ett mycket högt resultat, plats 7 inom SBA-kommunerna och plats 34 i Sverige. Serveringstillstånd har uppnått ett högt resultat, plats 18 inom SBA-kommunerna och plats 36 i Sverige.
- Tillsyn har genomförts vid marinor och varv vars hantering av bland annat båtbottnfärg har lett till föroreningar i sediment och jord. Tillsynen sker i syfte att minska risken för miljö- och hälsopåverkan.
- En ny lag om tobaksfria nikotinprodukter trädde i kraft 1 augusti. Lagen innebär att tidigare oreglerade produkter så som så kallat vitt snus numera omfattas av bland annat anmälningsplikt, åldersgräns, tillsyn och marknadsföringsregler.
- Från och med den 1 juli gäller nya bestämmelser avseende försäljning av e-vätskor och e-cigarett. Vissa e-vätskor med en högre halt nikotin kräver ett särskilt tillstånd vid överlåtelse. Remisser från länsstyrelsen har handlagts. Hanteringen av dessa särskilt farliga kemiska produkter kommer att kontrolleras genom tillsyn.
- Samtliga tillsynsobjekt inom miljöbalkens område med fast årlig avgift har erhållit nya beslut om tillsynsavgift baserade på nya taxor som började gälla från och med 2022. Taxorna beslutades i Kommunfullmäktige 22 nov 2021.
- Sluttäckningen av Brännbackens deponi är slutförd. Slutbesiktning är utförd och verksamhetsutövaren har lämnat in en anmälan om att få sluttäckningen godkänd.
- En anmälan om ändring av Margretelunds avloppsreningsverk har handlagts och godkänts. Ändringen innebär att det befintliga avloppsreningsverket ersätts med en helt ny anläggning i syfte är att kunna ta tillvara modern teknik, ge en ökad driftsäkerhet och en lägre energiförbrukning.

2 Ekonomisk sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämndens utfall t.o.m. augusti uppgår till minus 5 098 tkr, vilket är betydligt bättre i jämförelse med periodbudgeten. Detta medför en positiv avvikelse om 525 tkr. Intäkterna är högre jämfört med periodbudgeten med ett överskott om 285 tkr. Kostnaderna är lägre och har ett överskott om 240 tkr och härrör sig till ej i anspråkstagna kostnader respektive lägre personalkostnader p.g.a. föräldra- och studieledigheter i jämförelse med periodbudgeten.

För att undvika orättvisor för vissa av företagen i samband med att det nya riskklassningssystemet inom livsmedelskontrollen träder i kraft den 1 januari 2024, behöver nämnden komma till rätta med den kontrollskuld om uppstått under de senaste två verksamhetsåren. Kommunerna i landet har valt att hantera problematiken med kontrollskuld och eftersläpning av kontroll i samband med det nya riskklassningssystemet på olika sätt. Stockholms stad har valt att efterskänka avgiften för de anläggningar där inga inspektioner är planerade kommande år. I Österåker väljer nämnden en variant av Stockholms metod. För de anläggningar där nämnden konstaterar en kontrollskuld motsvarande minst den planerade årliga livsmedelskontrollen i timmar, debiterats inte den riskklassade kontrollavgiften i förväg innevarande år. Om kontrollen som genomförs i år överstiger kontrollskulden för den aktuella anläggningen, efterhandsdebiterar nämnden för den faktiskt nedlagda tiden. Den sammanlagda kontrolltiden som inte har debiterats i förväg i år motsvarar 194 timmar á 1355 kronor.

2.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2022				Jan-aug		
Miljö- och Hälsoskyddsnämnden	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	5 610	5 610	0	3 489	3 783	3 783	0
Övriga intäkter	90	426	336	28	60	345	285
Summa intäkter	5 700	6 036	336	3 517	3 843	4 128	285
- varav interna intäkter	90	225	135	28	60	125	65
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-10 544	-10 460	84	-7 091	-6 797	-6 717	80
Lokalkostnader	-275	-275	0	-185	-183	-194	-11
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0	0	0

Övriga kostnader	-3 731	-3 651	80	-2 354	-2 486	-2 315	171
Summa kostnader	-14 550	-14 386	164	-9 630	-9 466	-9 226	240
- varav interna kostnader	-3 416	-3 416	0	-2 234	-2 277	-2 277	0
Verksamhetens nettokostnad	-8 850	-8 350	500	-6 113	-5 623	-5 098	525

3 Åtgärder för budget i balans

Nämnden gör en bedömning att prognosen på helårsbasis får en positiv avvikelse + 500 tkr.

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Österåkers kommun deltar i Sveriges Kommuner och Regioner och Stockholm Business Alliance (SBA) undersökning av Nöjd Kund Index (NKI). För Miljö- och hälsoskyddsnämnden mäts NKI hos företag där tillsyn och kontroll har genomförts, privatpersoner omfattas inte.

Beslutade ärenden samt utförd tillsyn rapporteras månadsvis till SBA som därefter skickar ut en enkät till berörda företag. Det sammanställda resultatet redovisas i april året efter rapporteringsåret. Från och med 2021 har redovisningsmetoden ändrats och resultatet redovisas i delårsredovisning under samma år som mätningen har genomförts.

4.1.1 Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög.

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
—	■	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Livsmedelskontroll - Totalt, NKI	79	85		80	70
—	■	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI	71	89		80	70
—	■	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Serveringstillstånd - Totalt, NKI	72	78		75	70

NKI redovisas på en skala 0 till 100, där 100 är högsta betyg. NKI 80 Mycket högt, 70-80 Högt, 62 - 69 Godkänt, 50 - 61 Lågt, 50 Mycket lågt.

Resultatet för 2021 redovisades i april 2022 och visar att området Miljö- och hälsoskydd har ökat från 71 till 89 vilket innebär det högst uppnådda resultatet i Sverige inom området. Livsmedel har ökat från 79 till 85, vilket även det är ett

mycket högt resultat, plats 7 inom SBA-kommunerna och plats 34 i Sverige. Serveringstillstånd har ökat från 72 till 78 vilket är ett högt resultat, plats 18 inom SBA-kommunerna och plats 36 i Sverige. I 2021-års mätning deltog 53 kommuner inom Stockholm Business Alliance och totalt deltog 201 kommuner.

Måluppfyllelsen avseende 2022 kommer att redovisas i delårsredovisning och verksamhetsberättelse 2023. Målet förväntas uppnås.

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

Miljö- och hälsoskyddsnämndens del inom samhällsbyggnadsförvaltningen ska redovisa en ekonomi i balans.

4.2.1 Miljö- och Hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
→		Ingen negativ avvikelse i jämförelse med budget	0	0	0	0	0

Målet förväntas uppfyllas.

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Tillsyn i skolor och förskolor ska utföras med syfte att uppnå en god miljö.

4.3.1 Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
→		Andel av skolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
→		Andel av förskolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	100 %	0 %	0 %	100%	100 %

Tillsyn genomförs vartannat år på skolor och vartannat år på förskolorna.

Målet förväntas uppfyllas. Tillsynen av förskolorna planeras att genomföras under hösten. På grund av oväntade vakanser kan det bli svårt att uppnå målet i sin helhet.

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö

4.4.1 Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
		Andel av äldreboenden där MHN har genomfört tillsyn	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
		Andel av gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning där MHN har genomfört tillsyn	0 %	0 %	0 %	100 %	70 %

Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras vart tredje respektive vart femte år.

Målet förväntas uppfyllas. På grund av Coronapandemin har tillsynen inom målet inte kunde genomföras som planerat. Tillsynen 2022 planeras att genomföras digitalt på grund av risk för smittspridning.

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

I Österåker ska alkoholservering ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt, där hänsyn tas till människors hälsa och trygghet.

4.5.1 Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
--	--	---------------------	-------------	-------------	-------------	--------------	----------

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
		Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	7	7	3	5	3

Tillsyn utförs kvälls- och nattetid på serveringsställen som har sena öppettider.

Målet uppfylls. Förutom redan genomförd tillsyn planeras ytterligare tillsyn sena kvällar och nattetid under hösten.

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

God kvalitet av både grundvatten och vattnet i våra sjöar och vattendrag är en förutsättning för bebyggelse utanför det allmänna verksamhetsområdet.

Miljö kvalitetsnormen är målet med arbetet för varje vattenförekomst.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå minst

miljö kvalitetsnormen god ekologisk samt kemisk status och att inga vatten får försämrats. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas negativt av avlopp eller andra verksamheter.

4.6.1 Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
		Antal fastigheter med enskilt avlopp där MHN har genomfört tillsyn	208	200	93	200	200

Målet förväntas uppfyllas. Inventering i form av arkivstudier och utskick till fastighetsägare av cirka 620 st fastigheter har genomförts. Tillsyn i fält pågår.

4.6.2 Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i enskilda brunnar

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
--	--	---------------------	-------------	-------------	-------------	--------------	----------

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
		Antal analyser av brunnsvatten som genomförts	517	419	267	400	400

Målet förväntas uppfyllas.

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer och det är viktigt att kommunens utveckling sker långsiktigt hållbart. I ett skede med stor exploatering är tillsyn av förorenade områden i exploateringsskedet av största vikt. För att människor ska kunna bo och leva utan risk för hälsa och miljön behövs tillsyn och åtgärder även inom befintliga områden.

4.7.1 Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreducering för människors hälsa och miljön

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Mål 2022
		Antal förorenade områden eller byggnader där undersökning eller åtgärder har skett	26	20	13	20	20

Målet förväntas uppfyllas. Tillsyn har genomförts och pågår av bland annat föroreningar på marinor och båtuppställningsplatser, handläggning och bedömning av saneringsärenden, tillsyn i samband med planläggning, byggnationer och markarbeten.

5 Verksamhetsuppföljning

5.1 Verksamhetsuppföljning - delårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Helår				Januari-Augusti		
	Budget 2022	Prognos 2022	Budget - avvikelse	Utfall 2021	Period-budget	Utfall perioden	Budgetavvikelse
Nämnd	-900	-900	0	-395	-446	-476	-30
Miljö- o hälsoskydds gemensam	-604	-404	200	-278	-400	-112	288
Tillsyn enl miljöbalken, miljöskydd	-2 963	-2 963	0	-2 774	-1 825	-2 824	-999
Tillsyn enl miljöbalken, hälsoskydd	-1 310	-1 310	0	-667	-916	-44	872
Tillsyn enl livsmedelslagen	-1 899	-1 899	0	-1 050	-1 226	-1 141	85
Försäljningstillsyn	-502	-202	300	-309	-385	-109	276
Tillsyn enl alkohollagen	-672	-672	0	-640	-423	-390	33
Verksamhetens nettokostnader	-8 850	-8 350	500	-6 113	-5 621	-5 096	525

Text

5.2 Nämnd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn med stöd av miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, lag om foder och animaliska biprodukter, smittskyddslagen och tillhörande föreskrifter, lagen om sprängämnesprekursorer samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. Lagen om tobaksfria nikotinprodukter trädde i kraft 1 augusti 2022.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska även fullgöra de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Under Coronapandemin har Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedrivit tillsyn med stöd av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Lagen slutade gälla 31 mars 2022.

Ett av fem nämndsmöten har genomförts på distans.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inte fått något särskilt uppdrag av kommunfullmäktige inför 2022.

5.3 Miljö- och hälsoskydd gemensam

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har även i år i stor omfattning påverkats av Coronapandemin. Distansarbetet tillämpas i högre omfattning och även tillsyn och kontroll genomförs på distans om dock i mindre omfattning än under den tid pandemins restriktioner tillämpades. Den ökning av klagomålen och nedskräpning som märktes under pandemins tidigare år tycks ännu kvarstå och kan beror på att fler arbetar hemifrån och att intresset för att visats i naturen i närområdet har ökat.

Sedan den 16 juli har anpassningar med anledning av EU:s marknadskontrollförordning gjort till svensk lag. Ändringarna berör bland annat tillsynen inom miljöbalkens område, främst beträffande kontroll av distributörer, märkning, förbjudna ämnen, barnsäkerhet, batteridirektivet och märkning av plast. Det är ännu helt klargjort hur tillsynen kan bedrivas och hur den ska finansieras.

Den 1 augusti trädde den nya lagen om tobaksfria nikotinprodukter som bland annat omfattar s.k. vitt snus i kraft. Lagen omfattar produkter som tidigare inte tidigare varit reglerade. I stort sett innebär lagen att de produkter som lagen omfattar har liknande regleringar som de produkter som omfattas av lag om tobak och liknande produkter gällande åldersgräns, marknadsföring, märkning och hälsovarning och omfattas av tillsyn i samma omfattning som tobaksprodukter.

I betänkandet SOU 2018:34 Vägar till hållbara vattentjänster förslogs åtgärder och regler som berörde små avloppsanläggningar. Riksdagen sade i juni nej till en lagändring om små enskilda avloppsanläggningar. Regeringen får inte rätt att besluta om nya föreskrifter om kontroll av anläggningarna. Riksdagen anser att det finns en risk för att nya föreskrifter skulle kunna medföra omotiverade kostnader för fastighetsägare som inte vägs upp av en motsvarande positiv nytta för miljön. Det är i dagsläget inte känt om Regeringen och Havs- och vattenmyndigheten på annat sätt kommer att öka kraven på kommunerna beträffande tillsyn- och rapportering av tillsyn och status på små avloppsanläggningar.

En länge sjukskrivning samt samt två uppsägningar har medfört att vakanser uppstått från och med andra halvåret. Rekrytering av ersättare pågår.

5.4 Tillsyn enligt miljöbalken, miljöskydd

Personalomsättning under året och efterföljande rekrytering har tagit tid i anspråk och inneburit ett underskott på personal. Viss tillsyn kan därmed komma att skjutas fram till 2023.

Tillsyn av små avlopp har bedrivits på olika delar av Ljusterö och Ingmarsö. Inventering i form av arkivstudier och utskick till fastighetsägare har omfattat cirka 620 fastigheter. En ny metodik för tillsyn av minireningsverk har tagits fram i syfte att både effektivisera och öka kvaliteten på tillsynen. Tillsyn av minireningsverk har utförts med en särskilt framtagna digital checklista samt genom inspektioner där fastighetsägaren deltog.

Havs- och vattenmyndigheten håller på att införa digital rapportering av kommunernas tillsyn av små avlopp. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under våren genomfört en digital inläsning av uppgifter till tillsynsregistret från kommunens slamsugningsregister och register över tillstånd till avlopp.

Flera omfattande anmälnings- och dispensärenden har handlagts under våren. Bland annat ansökan om dispens för ändrade arbetstider i Rydbokrossen för att kunna ta emot massor nattetid samt en anmälan om ändring av Margretelunds avloppsreningsverk,

Tillsyn och inventering av miljöfarliga verksamheter i industriområden har genomförts inom Runö industriområde enligt plan. Tillsyn har genomförts som planerat vid marinor, varv och båtuppställningsplatser. Tillsynen har omfattat både pågående verksamhet och föroreningar från historisk verksamhet, då hantering av bland annat båtbottnfärg har lett till föroreningar i sediment och jord. Tillsynen leder bland annat till krav på åtgärder för att minska risken för spridning till miljön och exponering till människor.

Arbetet med tillsyn inom förorenade områden innebär bland annat granskning av ärenden i Ledningskollen som krävt mer resurser än planerat. Flera ärenden har resulterat i rådgivning och i flera fall krav på undersökningar, provtagningar och behov av uppföljning.

5.4.1 Miljöskydd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Handläggningstid tillstånd små avlopp inom 6 veckor, %	94%	96%	97%	94%	98%	100%
Tillstånd små avlopp	166	156	174	81	120	140
Anmälningar värmepump	59	50	67	56	60	50
Anmälningar om kompostering av matavfall, slam och latrin	38	49	25	21	30	30
Anmälningar vattenverksamhet	18	34	20	14	20	20

Prognosen för anmälningar av värmepumpar har justerades sedan verksamhetsplanen för 2023 togs fram på grund av att fler anmälningar än förväntat har inkommit.

5.5 Tillsyn enligt miljöbalken, hälsoskydd

Personalomsättning under året och efterföljande rekrytering har tagit tid i anspråk och inneburit ett underskott på personal. Viss tillsyn kan därmed komma att skjutas fram till 2023.

Arbetet med information angående PFAS i dricksvatten i brunnar pågår i en förvaltningsövergripande arbetsgrupp och kan komma att leda till provtagning av brunnar inom vissa utpekade områden.

Klagomålen inom miljöbalkens område har ökat och tagit mer tid i anspråk än planerat. Klagomålen har bland annat omfattat nedskräpning, hushållsavfall, förorening av dricksvattenbrunn, utsläpp från bilverkstad, båtvrak, avloppslukt och buller (från byggarbetsplatser, skytte, krossverksamhet, hägrar och trafik).

Uppföljning av tillsynen på äldreboenden 2021 har slutförts under våren och omfattade även tillsyn av fastighetsägare. Tillsyn av att radonmätning har utförts i flerbostadshus, bostadsrättsföreningar och hyreshus i ett antal äldre byggnader.

5.5.1 Hälsoskydd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Anmälningar dricksvattentäkt (grundvatten)	14	20	16	15	20	20
Klagomål inom miljöbalkens område	59	87	112	71	80	60

Prognosen för klagomål inom miljöbalkens område har justerades sedan verksamhetsplanen för 2023 togs fram på grund av att fler klagomål än förväntat har inkommit.

5.6 Tillsyn enligt livsmedelslagen

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fokus ligger i år på att genomföra kontroll utifrån de operativa målen (nationella mål). Ett av de operativa målen handlar om att kontrollera att verksamheterna har kunskap och kännedom om ingående allergener. Kontrollen kommer att genomföras under hela året och omfattar alla anläggningar med servering eller utlämning av förpackade livsmedel. Projektet omfattar bland annat restauranger, caféer, salladsbarer och snabbmatsrestauranger.

Livsmedelskontrollen har till och från sedan årsskiftet 2020 inte haft tillräckligt med årsarbetskrafter för att klara av den planerade kontrollen. Till viss del beror resursbristen på effekter av Coronapandemin men även på grund av vakanser av andra orsaker (en långtidssjukskrivning tillsammans med introduktion av två nyanställda, en inspektör som arbetat 50% med livsmedelskontroll som valt att avsluta sin tjänst och en inspektör som planerar att vara föräldraledig från november och framåt samt en kommande introduktion av en allmän visstidsanställning med planerad start den 3 oktober) gör att det inte är möjligt att hinna med all riskklassad kontrolltid före sista december i år.

Antalet nya registreringar är 26 stycken. Två av dessa är så kallade UF-företag

och en är en ny dricksvattenanläggning. Samtidigt har en tidigare dricksvattenanläggning avregistrerats då verksamheten anslutits till kommunalt vatten. I övrigt är trenden likt tidigare år ägarbyten, nya anläggningar och flera mindre eller säsongsbetonade livsmedelsverksamheter.

Under året har sex iRASFF (Nationellt varningssystem om livsmedel), nio misstänkta matförgiftningar och fem klagomål hanterats. Ingen utbrottsutredning har varit aktuell.

Uppföljande kontroller har genomförts vid 21 tillfällen och 27 sanktionsbeslut fattats främst gällande på brister i allergeninformationen till konsumenter, men även gällande rengöring och skadedjur.

Enligt plan för kontrollen ska alla livsmedelsanläggningar det vill säga ca 315 anläggningar, motsvarande ca 1100 timmar kontrolleras under året. Den sista augusti har kontroller genomförts vid 39 % av anläggningarna, motsvarande 463 timmar (42 %) varav 37 timmar är uppföljande kontrolltid.

Med anledning av oväntade vakanser kan det bli svårt att leverera all planerad kontroll innevarande år. För att kompensera för vakanserna har en visstidsanställd livsmedelsinspektör anställts för att framför allt att kontrollera skolornas och förskolornas livsmedelslokaler. En omfördelning av uppföljningarna för att öka antalet primära kontroller kan komma att behöva genomföras. En prioriteringsordning av anläggningstyper där anläggningar som omfattas av de operativa målen har fokus och där anläggningar vars produktion når många konsumenter prioriteras, ska göra att den kontroll som genomförs ändå är tillräcklig långtgående för att säkerställa att konsumenterna erbjuds säkra livsmedel.

Prognosen är att 39 % (431h) av planerade kontrolltid inte hinner genomföras under 2022.

5.6.1 Livsmedel

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Anmälningar registrering av livsmedelslokal	34	48	44	26	40	40
Inspektioner av trängsel och smittskyddsåtgärder på serveringsställen		382	145	1	1	10

Två av registreringarna är så kallade UF-företag (unga företagare) och en är en ny dricksvattenanläggning.

5.7 Försäljningstillsyn

Inre tillsyn av har genomförts av samtliga 27 försäljningsställen med tobaksförsäljningstillstånd, alla ställen bedöms vara utan anmärkningar.

20 verksamheter har anmält försäljning av tobaksfria nikotinprodukter efter att den nya lagen trädde i kraft 1 augusti.

Tillsynen av försäljning av tobaksvaror, folköl, receptfria läkemedel och e-cigarett har genomförts fysiskt på fem försäljningsställen, varav två avser tillsyn av distansförsäljning av receptfria läkemedel.

Två ansökningar om tillstånd till tobaksförsäljning har slutförts.

Tillsyn av rökfria miljöer utförs endast vid klagomål under 2022.

Kontrollköp har inte genomförts i år. Främst på grund av risk för smitta för de ungdomar som utför kontrollköp men även på grund av att tillsynen har fått nedprioriteras på grund en längre sjukskrivning.

5.8 Tillsyn enligt alkohollagen

Under året har sex ansökningar om serveringstillstånd, tre bolagsförändring och 12 anmälan om catering handlagts.

Tillsyn av alkoholservering har skett dagtid, kvällstid och nattetid vid totalt åtta tillfällen.

Både yttre och inre tillsyn av ekonomi och vandel har kunnat genomföras enligt plan.

Inga tillsynsärenden har startats i år.

Som ett led i Miljö- och hälsoskyddsnämndens kvalitetsförbättrande arbete mäter nämnden handläggningstiden vid handläggningen av serveringstillstånd. Alla ärenden har handlagts inom två månader. En sammanställning av nämndens volym- och styrtal redovisas nedan och i bilaga.

5.8.1 Serveringstillstånd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Handläggningstid serveringstillstånd inom 2 månader, %	100%	89%	100%	100%	100%	100%
Ansökningar serveringstillstånd	20	19	22	10	15	25

Tio ansökningar har inkommit hittills i år, av dessa är nio klara.

6 Internkontroll

Fem kontrollmoment är specifika för Miljö- och hälsoskyddsnämnden och fem kontrollmoment är centrala och avser hela kommunen.

Samtliga delegationsbeslut har fattats med stöd av delegationsordningen och redovisats till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Kontroll av att handläggning av sanktionsbeslut inom livsmedelskontroll har handlagts enligt rutin har genomförts. Kontroll av att handläggning av anmälningar om värmepump har handlagts enligt rutin har genomförts vid två tillfällen, ytterligare en kontroll återstår att göra under året. Utbildning inom ämnet mutor, jäv respektive korruption gentemot samtliga anställda inom miljö- och hälsoskyddsavdelningen planeras att genomföras under hösten.

Kontroll av att intäkter och kostnader är korrekt konterade har genomförts vid fem tillfällen, ytterligare tre kontroller återstår att göra under året. Kontroll av löneutbetalningar har genomförts varje månad. Kontroll inför inlämning av räkenskapssammandrag (RS), kontroll av upprättandet av registerförteckning och kontroll av uppgifter som levereras i statistik syfte har genomförts.

7 Personaluppföljning

7.1 HR

7.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Delår 2020	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	13	13	12	14	15
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	0	0	4	2	0
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	13	13	16	16	15

Ökningen av antalet årsarbetare beror på att visstidsanställd personal har anställts för att täcka upp för studie- och föräldraledigheter samt att tidigare prov- och visstidsanställd personal har tillsvidareanställts för att förebygga vakanser. Minskningen av antalet anställda med månadslön beror på att en anställd har slutat under året.

7.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2020	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	7,1	6,9	10,5	10,1	8,2
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	61	66	70	67	46
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	39	34	30	33	54

Under 2021 skedde en förändring i definition av HR-nyckeltalen som innebär att vilande anställningar har plockats bort. En vilande anställning är en anställning som är vilande under tiden medarbetaren har en annan tjänst i kommunen, vanligt främst inom produktionsförvaltningen. Eftersläpningar i inrapportering kan också ligga bakom eventuella förändringar från tidigare uppgifter.

Sjukfrånvaron har minskat något sedan 2021 främst till följd av färre

långtidssjukskrivningar. Korttidsfrånvaron har ökat vilket till största delen är kopplat till Coronapandemin. Sjukskrivningarna har inte varit av arbetsrelaterad karaktär.

8 Redogörelse för övrigt miljöarbete

Fem av Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål går att koppla till kommunens miljömålsområden även om tre av dessa inte är kopplade till inriktningsmålet *Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka*. Under 2022 förväntas samtliga mål kopplade till miljömålsområden uppnås helt. Beträffande Målet *Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö* kan vakanser under hösten leda till att det blir svårt att uppnå målet i sin helhet.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete regleras i huvudsak av aktuell lagstiftning och nationella mål och uppdrag. Nämndens arbete med tillsyn, anmälan, prövning och inom miljöövervakningsområdet har ett övergripande syfte att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen med hänvisning till Miljöbalkens mål och tillämpningsområde enligt 1 kap 1 §. Nämnden har dock svårt att kortsiktigt mäta effekterna av sitt arbete. Nämnden väljer därför att i stället mäta genomförda tillsyns- eller informationsinsatser som har till syfte att uppnå god och hållbar miljö eller trygghet.

Mål och måluppfyllnad redovisas utförligare under avsnitt 4 Mål och måluppfyllelse.

9 Framåtblick

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i stor omfattning påverkats av Coronapandemin och kommer även framöver att tillämpa och förhålla sig till erfarenheter från pandemin bland annat ses en kvarstående ökning av klagomålsärenden. Distansarbetet förväntas fortsätta och även tillsyn och kontroll på distans.

Livsmedelsverket har tagit fram en **ny modell för riskklassning av livsmedelsföretag**. Modellen ska tillämpas från och med 2024. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig över förslaget i ett flertal remisser. Den nya modellen för riskklassning av livsmedelsföretag samt efterhandsdebitering av livsmedelskontrollavgifterna innebär förändrade prioriteringar av livsmedelskontrollen, förändrade arbetssätt och delvis nya sätt att planera kontrollverksamheten. Modellen medför även att det kommer att bli svårare att bedöma och budgetera intäkter och kostnader för livsmedelskontrollen. På sikt kan det leda till att den oplanerade kontrollen underfinansieras och att tillräcklig personella resurser saknas.

Under 2023 behöver resurser prioriteras för utbildning av personal, implementering av förändrade arbetssätt och delvis nya sätt att planera kontrollverksamheten samt riskklassning av samtliga livsmedelsanläggningar. Uppgifter kommer att behöva inhämtas från livsmedelsföretagen inför den nya riskklassningen. Detta kommer i första hand att göras i samband med kontrollbesöken under 2023 och om det behövs kommer uppgifterna begäras in skriftligt.

Den **nya livsmedelskontrollmodellen** innebär att Miljö- och hälsoskyddsnämnden måste genomföra en översyn av att tillräckliga resurser avsätts för ordinarie kontroller men även för uppföljande kontroller, händelsestyrda kontroller och annan offentlig verksamhet där till exempel rådgivning till företagare ingår. Den nya modellen innebär att de flesta livsmedelsanläggningar tilldelas mindre kontrolltid än i dag. I jämförelse med nuvarande modell innebär det att den tid som planeras för ordinarie kontroller bli förhållandevis mindre och tiden för oplanerad kontroll mm behöver ökas.

Livsmedelsverket arbetar även med att ta fram en **ny modell för att följa upp och granska hur väl den svenska livsmedelskontrollen uppfyller lagstiftningen och dess syften**. Den nya uppföljningsmodellen förväntas införas senast i samband med att den nya riskklassningsmodellen införs. Det är i dagsläget oklart vad den nya uppföljningsmodellen kommer att innebära avseende ändrade krav på rapportering mm.

I takt med att Österåker växer förväntas fler **skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar** och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll att starta i kommunen vilket bedöms medföra att behovet av resurser för tillsyn och kontroll inom detta område kommer att öka.

Sedan tillståndsplikt infördes för **försäljning av tobak och liknande**

produkter har mer resurser behövt avsättas för den årligt återkommande tillsynen. Införandet av **lagen om tobaksfria nikotinprodukter** leder till att omfattningen av tillsyn och kontroll förväntas öka framöver.

Även området **tillsyn av rökfria miljöer** har utökats. Tillsyn av rökfria miljöer kan inte avgiftsbeläggas varför en satsning på sådan tillsyn kan kräva utökat utrymme i budget för att inte ta utrymme från övrig verksamhet.

Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att utreda och föreslå åtgärder för att **motverka och förebygga smittspridning av legionellabakterier** från kyltorn och för att underlätta smittspårning vid utbrott. Myndigheterna föreslår att en anmälningsskyldighet införs i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Målet med förslaget är en minskad risk för fall och utbrott av legionellasmitta orsakade av kyltorn. En anmälningsskyldighet medför också skärpta krav på egenkontroll för verksamhetsutövaren. För att kommunerna även ska få kännedom om kyltorn inom tillståndspliktiga verksamheter föreslås att verksamheterna, via de årliga miljörapporterna (NFS 2016:8) ska rapportera till tillsynsmyndigheten om de har kyltorn. I dagsläget känner inte nämnden till hur förslaget kommer att påverka nämndens resurser för tillsyn.

EU:s ramdirektiv om avfall har införlivats i Svensk lagstiftning. För Miljö- och hälsoskyddsnämnden innebär de ändrade reglerna förändringarna och utökningar av tillsynen av avfallshantering.

För att nå **miljökvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag** behöver Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätta att prioritera tillsyn och provtagning inom miljöövervakning i de sjöar och vattendrag som har sämst status tills åtgärder gjorts och miljökvalitetsnormen uppnåtts. Provtagningar och utvärderingar av vattenkvaliteten bör hanteras i samarbete mellan Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Kommunstyrelsens (strategiska planeringsavdelningen) arbete inom ramen för det lokala åtgärdsprogrammet (LÅP) för recipienter som inte uppnår god miljökvalitet.

10 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög.	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Livsmedelskontroll - Totalt, NKI	—	■	79	85		80	70
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI	—	■	71	89		80	70
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Serveringstillstånd - Totalt, NKI	—	■	72	78		75	70
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Miljö- och Hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans	Ingen negativ avvikelse i jämförelse med budget	↑	●	0	0	0	0	0
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö	Andel av skolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	↗	●	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
		Andel av förskolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	↑	■	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Tillsyn i äldreboenden och gruppboheter för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö	Andel av äldreboenden där MHN har genomfört tillsyn	↗	●	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %
		Andel av gruppboheter för personer med funktionsnedsättning där MHN har genomfört tillsyn	↗	■	0 %	0 %	0 %	100 %	70 %
Österåker ska ha en trygg miljö	Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen	Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	↗	●	7	7	3	5	3
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för mänskliga, miljö och natur att samverka	Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status	Antal fastigheter med enskilt avlopp där MHN har genomfört tillsyn	↗	■	208	200	93	200	200
	Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i enskilda brunnar	Antal analyser av brunnsvatten som genomförts	↗	■	517	419	267	400	400

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Målnivå 2022
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Tillsyn av företrade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreducering för människors hälsa och miljö	Antal företrade områden eller byggnader där undersökning eller åtgärder har skett	↗	■	26	20	13	20	20

II Bilaga över strategiska nyckeltal

II.1 Nyckeltal- år

II.1.1 Miljöskydd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Handläggningstid tillstånd små avlopp inom 6 veckor, %	94%	96%	97%	94%	98%	100%
Tillstånd små avlopp	166	156	174	81	120	140
Anmälningar värmepump	59	50	67	56	60	50
Anmälningar om kompostering av matavfall, slam och latrin	38	49	25	21	30	30
Anmälningar vattenverksamhet	18	34	20	14	20	20

Prognosen för anmälningar av värmepumpar har justerades sedan verksamhetsplanen för 2023 togs fram på grund av att fler anmälningar än förväntat har inkommit.

II.1.2 Hälsoskydd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Anmälningar dricksvattentäkt (grundvatten)	14	20	16	15	20	20
Klagomål inom miljöbalkens område	59	87	112	71	80	60

Prognosen för klagomål inom miljöbalkens område har justerades sedan verksamhetsplanen för 2023 togs fram på grund av att fler klagomål än förväntat har inkommit.

II.1.3 Livsmedel

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Anmälningar registrering av livsmedelslokal	34	48	44	26	40	40

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Inspektioner av trängsel och smittskyddsåtgärder på serveringsställen		382	145	1	1	10

Två av registreringarna är så kallade UF-företag (unga företagare) och en är en ny dricksvattenanläggning.

11.1.4 Serveringstillstånd

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2022	Budget 2022
Handläggningstid serveringstillstånd inom 2 månader, %	100%	89%	100%	100%	100%	100%
Ansökningar serveringstillstånd	20	19	22	10	15	25